
Chanakya (Kautilya) Niti Sutra

చాణక్యని అథవా కౌటిలీయాని నీతిసూత్రాణి

Document Information

Text title : Chanakya Niti Sutra

File name : chANakyasUtra.itx

Category : sUtra, major_works, chANakya

Location : doc_z_misc_major_works

Author : Chanakya (aka Kautilya)

Transliterated by : Sunder Hattangadi

Proofread by : Sunder Hattangadi

Latest update : April, 24, 2010

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

చాణక్యని అథవా కౌటిలీయాని నీతిసూత్రాణి

అథ ప్రథమోఽధ్యాయః ॥

సా శ్రీర్షోఽవ్యాత్ ॥ ౧॥

సుఖస్య మూలం ధర్మః ॥ ౨॥

ధర్మస్య మూలమర్థః ॥ ౩॥

అర్థస్య మూలం రాజ్యమ్ ॥ ౪॥

రాజ్యమూలమిన్ద్రియజయః ॥ ౫॥

ఇన్ద్రియజయస్య మూలం వినయః ॥ ౬॥

వినయస్య మూలం వృద్ధోపసేవా ॥ ౭॥

వృద్ధసేవాయా విజ్ఞానమ్ ॥ ౮॥

విజ్ఞానేనాత్మానం సమ్పాదయేత్ ॥ ౯॥

సమ్పాదితాత్మా జితాత్మా భవతి ॥ ౧౦॥

జితాత్మా సర్వార్థైః సంయుజ్యతే ॥ ౧౧॥

స్వామిసమ్పత్ ప్రకృతిసమ్పదం కరోతి ॥ ౧౨॥

ప్రకృతిసమ్పదా హ్యనాయకమపి రాజ్యం నీయతే ॥ ౧౩॥

ప్రకృతికోపః సర్వకోపేభ్యో గరీయాన్ ॥ ౧౪॥

అవినీతస్వామిభావాదస్వామిభావః శ్రేయాన్ ॥ ౧౫॥

సమ్పాద్యాత్మానమన్విచ్ఛేత్ సహాయాన్ ॥ ౧౬॥

నాఽసహస్య మన్త్రనిశ్చయః ॥ ౧౭॥

నైకం చక్రం పరిభ్రమతి ॥ ౧౮॥

సహాయః సమో దుఃఖసుఖయోః ॥ ౧౯॥

మానీ ప్రతిమానినమాత్మద్వితీయం మన్త్రిణముత్పాదయేత్ || ౨౦||
 ఆవినీతం స్నేహమాత్రేణ న మన్తే కుర్వీత || ౨౧||
 శ్రుతవన్తముపధాశుద్ధం మన్త్రిణం కుర్వీత || ౨౧||
 మన్తమూలాః సర్వారమ్భాః || ౨౨||
 మన్తసంవరణే కార్యసిద్ధిర్భవతి || ౨౩||
 మన్తనిఃస్రావః సర్వమ్ నాశయతి || ౨౪||
 ప్రమాదాద్ ద్విషతాం వశముపయాస్యతి || ౨౫||
 సర్వద్వాదేభ్యో మన్తో రక్షితవ్యః || ౨౬||
 మన్తసమ్పదా హి రాజ్యం వివర్ధతే || ౨౭||
 శ్రేష్ఠతమాం మన్తగుపితమాహుః || ౨౮||
 కార్యకార్య ప్రదీపో మన్తః || ౨౯||
 మన్తచక్షుషా పరచ్చిద్రాణ్యవతోకయన్తి || ౩౦ |
 మన్తకాలే న మత్సరః కర్తవ్యః || ౩౧||
 ఆకామబుద్ధయో మన్తతత్త్వార్థదర్శినో మన్త్రిణః || ౩౪||
 షట్కర్ణో మన్తశ్చిద్యతే || ౩౨||
 త్రయాణామైకవాక్యేనమప్రుత్యయః || ౩౩||
 ఆపత్సు స్నేహాయుక్తం మిత్రమ్ || ౩౪||
 మిత్రసంగ్రహణే బలం సమ్పద్యతే || ౩౬||
 బలవాన్ అలబ్ధలాభే ప్రయతేత || ౩౭||
 అలబ్ధలాభో నాలసస్య || ౩౮||
 అలనేన లబ్ధమపి రక్షితుం న శక్యతే || ౩౯||
 న చాలసస్యయుక్తస్య రక్షితం వివర్ధతే || ౪౦||
 న భృత్యాన్ పోషయతి || ౪౧||
 న తీర్థం ప్రతిపాదయతి || ౪౨||
 అలబ్ధలాభాదిచతుష్టయం రాజతన్త్రమ్ || ౪౩||

తచ్చ రాజ్యతస్త్వమాయతం నీతిశాస్త్రేషు ॥ ౪౪॥
 రాజ్యతస్త్వేష్యాయత్తై మన్త్రావాపౌ ॥ ౪౫॥
 మన్త్రం స్వవిషయే కృత్యేష్యాయత్తమ్ ॥ ౪౬॥
 ఆవాపో మణ్డలే సన్నివిష్టః ॥ ౪౬॥
 సస్థివిగ్రహయోర్యోనిర్మణ్డలమ్ ॥ ౪౮॥
 నీతిశాస్త్రానుగో రాజా ॥ ౪౯॥
 అనన్తరప్రకృతిః శత్రుః ॥ ౫౦॥
 ఏకాన్తరితం మిత్రమిష్యతే ॥ ౫౧॥
 హేతుతః శత్రుమిత్రే భవిష్యతః ॥ ౫౨॥
 హీయమానేన స సస్థిం కుర్వీత ॥ ౫౩॥
 తేజో హి సన్ధానహేతుస్తద్ధర్మినామ్ ॥ ౫౪॥
 నాతప్తలోహం లోహేన సన్ధతే ॥ ౫౫॥
 బలవాన్ హీనేన విగృహ్ణీయాత్ ॥ ౫౬॥
 న జ్యాయసా సమేన వా ॥ ౫౭॥
 హస్తినః పాదయుద్ధమివ బలవద్విగ్రహః ॥ ౫౮ ॥
 ఆమపాత్రమాపేన సహ వినశ్యతి ॥ ౫౯॥
 అరిప్రయత్నమభినమీశ్యాత్మరక్షయా వసేత్ ॥ ౬౦॥
 సన్ధాయైకతో వా యాయాత్ ॥ ౫౮॥
 అమిత్రవిరోధాదాత్మరక్షామావసేత్ ॥ ౫౯॥
 శక్తిహీనో బలవన్తమాశ్రయేత్ ॥ ౬౧॥
 దుర్బలాశ్రయో దుఃఖమావహతి ॥ ౬౨॥
 అగ్నివద్ రాజానమాశ్రయేత్ ॥ ౬౩॥
 రాజ్ఞాః ప్రతికూలం నాచరేత్ ॥ ౬౪॥
 నోద్ధతవేశధరః స్యాత్ ॥ ౬౬॥

న దేవచరితం చరేత్ ॥ ౬౫॥
 ద్వయోరపీర్ష్యతోర్ద్వైధీభావకురీప్వత ॥ ౬౬॥
 న వ్యసనపరస్య కార్యావాప్తిః ॥ ౬౮॥
 ఇన్ద్రియవశవర్తినో నాస్తి కార్యావాప్తిః ॥ ౬౯॥
 నాస్తి కార్యం ద్యుతప్రవృత్తస్య ॥ ౭౦॥
 మృగయాపరస్య ధర్మార్థౌ వినశ్యతః ॥ ౭౧॥
 న కామాసక్తస్య కార్యానుష్ఠానమ్ ॥ ౭౩॥
 ఆర్థేషు పానవ్యసనీ న గణ్యతే ॥ ౭౨॥
 అర్థదూషకం శ్రీః పరిత్యజతి ॥ ౭౬॥
 అగ్నిదహాదపి విశిష్టం వాక్పారుష్యమ్ ॥ ౭౪॥
 దణ్డపారుష్యాత్ సర్వజనద్వేష్యో భవతి ॥ ౭౫॥
 ఆమిత్రో దణ్డనీత్యామాయత్తః ॥ ౭౭॥
 దణ్డనీతిమనుష్ఠన్ ప్రజాః సంరక్షతి ॥ ౭౮॥
 దణ్డః సర్వసమ్పదా యోజయతి ॥ ౭౯॥
 దణ్డాభావే త్రివర్గాభావః ॥ ౮౦॥
 దణ్డభయాదకార్యాణి న కుర్వన్తి ॥ ౮౧॥
 దణ్డనీత్యామాయత్తమాత్మరక్షణమ్ ॥ ౮౨॥
 ఆత్మని రక్షితే సర్వం రక్షితం భవతి ॥ ౮౩॥
 ఆత్మాయత్తౌ వృద్ధివినాశౌ ॥ ౮౪॥
 దణ్డనీత్యాది విజ్ఞానే ప్రణీయతే ॥ ౮౫॥
 దుర్బలోఽపి రాజా నావమన్తవ్యః ॥ ౮౬॥
 నాస్త్యగ్నోర్ధౌర్బల్యమ్ ॥ ౮౭॥
 దణ్డేన ప్రణీయతే వృత్తిః ॥ ౮౮॥
 వృత్తిమూలోఽర్థలాభః ॥ ౮౯॥

అర్థమూలౌ ధర్మకామౌ || ౯౦||
 అర్థమూలమ్ కార్యమ్ || ౯౧||
 యత్ప్రయత్నాత్ కార్యసిద్ధిర్భవతి స ఉపాయః || ౯౨||
 ఉపాయపూర్వం కార్యం న దుష్కరం స్యాత్ || ౯౩||
 అనుపాయపూర్వం కార్యం కృతమపి వినశ్యతి || ౯౪||
 కార్యార్థినాముపాయ ఏవ సహాయః || ౯౫||
 కార్యం పురుషకారేణ లక్ష్యం సమ్పద్యతే || ౯౬||
 పురుషకారమనువర్తతే దైవమ్ || ౯౭||
 దైవం వినా అతిప్రయత్నం కరోతి యత్తద్ విఫలమ్ || ౯౮||
 అనీహమానస్య వృత్తిర్న సమ్పద్యతే || ౯౯||
 పూర్వం నిశ్చిత్త్య పశ్చాత్కార్యమారభేత || ౧౦౦||
 ఇతి చాణక్యసూత్రే ప్రథమాఽధ్యాయః ||

అథ ద్వితీయోఽధ్యాయః ||

అర్థమూలం సర్వకార్యం యదల్పప్రయత్నాత్ కార్యసిద్ధిర్భవతి || ౧||
 ఉపాయపూర్వం కార్యం న దుష్కరం స్యాత్ || ౨||
 అనుపాయపూర్వకార్యం కృతమపి వినశ్యతి || ౩||
 కార్యార్థినాముపాయ ఏవ సహాయః || ౪||
 కార్యం పురుషకారేణ లక్ష్యం సమ్పద్యతే || ౫||
 పురుషకారమనువర్తతే దైవమ్ || ౬||
 దైవం వినాఽతిప్రయత్నం యత్కరోతి తద్విఫలమ్ || ౭||
 అసమాహితస్య కార్యం న విద్యతే || ౮||
 పూర్వం నిశ్చిత్త్య పశ్చాత్కార్యమారభేత || ౯||
 కార్యాన్తరే దీర్ఘసూత్రతా న కర్తవ్యా || ౧౦||
 న చలచిత్తస్య కార్యవాప్తిః || ౧౧||

హస్తగతావమాననాత్ కార్యవ్యతిక్రమో భవతి || ౧౨||
 దోషవర్జితాని కార్యాణి దుర్లభాని || ౧౩||
 దురనిబద్ధం కార్యం న ఆరభేత || ౧౪||
 కాలవిత్ కార్యం సాధయేత్ || ౧౫||
 కాలాతిక్రమాత్ కాల ఏవ ఫలం పిబతి || ౧౬||
 క్షణం ప్రతి కాలవిక్షేపం న కుర్యాత్ సర్వకృతేషు || ౧౭||
 దేశకాలవిభాగౌ జ్ఞాత్వా కార్యమారభేత || ౧౮||
 దైవహీనం కార్యం సుసాధమపి దుస్సాధం భవతి || ౧౯||
 నీతిజ్ఞో దేశకాలా పరీక్షేత || ౨౦||
 పరీక్ష్యకారిణి శ్రీశ్చిరం తిష్ఠతి || ౨౧||
 సర్వాశ్చ సమృదః సర్వోపాయేన పరిగృహ్ణీయాత్ || ౨౨||
 భాగ్యవస్తమప్యపరీక్ష్యకారిణం శ్రీః పరిత్యజతి || ౨౩||
 జ్ఞాత్వాఽనుమానైశ్చ పరీక్షా కర్తవ్యా || ౨౪||
 యో యస్మిన్కర్మణి కుశలస్తం తస్మిన్నేవ యోజయేత్ || ౨౫||
 దుస్సాధమపి సుసాధం కరోత్యుషాయజ్ఞః || ౨౬||
 అజ్ఞానినా కృతమపి న బహుమన్తవ్యం యాదృచ్ఛికత్వాత్ || ౨౭||
 కృమయోఽపో హి కదాచిత్ రూపాన్తరాణి కుర్వన్తి || ౨౮||
 సిద్ధస్యైవ కార్యస్య ప్రకాశనం కర్తవ్యమ్ || ౨౯||
 జ్ఞానవతామపి దైవమానుషదోషాత్ కార్యాణి దుష్స్యన్తి || ౩౦||
 దైవం దోషం శాన్తికర్మణా ప్రతిషేధయేత్ || ౩౧||
 మానుషీం కార్యవిపత్తిం కౌశలేన వినివారయేత్ || ౩౨||
 కార్యవిపత్తౌ దోషాన్ వర్ణయన్తి బాలిశాః || ౩౩||
 కార్యార్థినా దాక్షిణ్యం న కర్తవ్యమ్ || ౩౪||

క్షీరార్థి వతోన్ మాతురూధః ప్రతిహన్తి || 3౫||
 అప్రయత్నాత్ కార్యవిపత్తిర్భవేత్ || 3౬||
 న దైవమాత్రప్రమాణానాం కార్యసిద్ధిః || 3౭||
 కార్యబాహ్యో న పోషయత్యాశ్రితాన్ || 3౮||
 యః కార్యం న పశ్యతి సోఽన్ధః || 3౯||
 ప్రత్యక్షపరోక్షనుమానైః కార్యాణి పరీక్షేత్ || ౪౦||
 అపరీక్షకారిణం శ్రీః పరిత్యజతి || ౪౧||
 పరీక్ష్య తార్యా విపత్తిః || ౪౨||
 స్వశక్తిం జ్ఞాత్వా కార్యమారభేత్ || ౪3||
 స్వజనం తర్పయయిత్వా యశ్శేషభోజీ సోఽమృతభోజీ || ౪౪||
 సమ్యగనుష్ఠానాదాయముఖాని వర్ధన్తే || ౪౫||
 నాస్తి భీరోః కార్యచిన్తా || ౪౬||
 స్వామినః శీలం జ్ఞాత్వా కార్యార్థీ కార్యం సాధయేత్ || ౪౭||
 ధనోశ్శీలజ్ఞో హి క్షీరం భుక్త్యై || ౪౮||
 క్షుద్రే గుహ్యప్రకాశనమాత్మవాన్ న కుర్యాత్ || ౪౯||
 ఆశ్రితైరప్యవమన్యతే మృదుస్వభావః || ౫౦||
 తీక్ష్ణదణ్డః సర్వేషాముద్వేజనీయో భవతి || ౫౧||
 యథార్హదణ్డకారీ స్యాత్ || ౫౨||
 అల్పసారం శ్రుతవస్తమపి న బహుమన్యతే లోకః || ౫3||
 అతిభారః పురుషమవసాదయతి || ౫౪||
 యః సంసది పరదోషం శంసతి స స్వదోషబహుత్వమేవ ప్రఖ్యాపయతి || ౫౫||
 ఆత్మానమేవ నాశయత్యనాత్మవతాం కోపః || ౫౬||
 నాస్యప్రాప్యం సత్యవతామ్ || ౫౭||
 న కేవలేన సాహసేన కార్యసిద్ధిర్భవతి || ౫౮||
 వ్యసనార్తో విస్మరత్యవశ్యకర్తవ్యాన్ || ౫౯||

నాస్త్వనస్తరాయః కాలవిక్షేపే || ౬౦||
 అసంశయవినాశాత్ సంశయవినాశః శ్రేయా || ౬౧||
 కేవలం ధనాని నిక్షేప్తుం న స్వార్థం న దానం న ధర్మః || ౬౨||
 నార్యా ఆగతోఽర్థః తద్విపరీతమనర్థభావం భజతే || ౬౩||
 యో ధర్మార్థౌ న వ్యర్థయతి స కామః తద్విపరీతోఽనర్థసేవీ || ౬౪||
 ఋజుస్వభావప్రో జనో దుర్లభః || ౬౫||
 అవమానేనాగతమైశ్వర్యమవమన్యత ఏవ సాధుః || ౬౬||
 బహూనపి హి గుణానేకదోషో గ్రసతి || ౬౭||
 మహాత్మనా పరం సాహసం న కర్తవ్యమ్ || ౬౮||
 కదాచిదపి చారిత్రం న లజ్ఘయేత్ || ౬౯||
 క్షుధాఽఽర్తో న తృణం చరతి సింహః || ౭౦||
 ప్రాణాదపి ప్రత్యయో రక్షితవ్యః || ౭౧||
 పిశునో నేతా పుత్రదారైరపి త్యజ్యతే || ౭౨||
 ఇతి ద్వితీయోఽధ్యాయః ||

అథ తృతీయోఽధ్యాయః ||

బాలాదపి యుక్తమర్థ శృణుయాత్ || ౧||
 సత్యమప్యశ్రద్ధేయం న వదేత్ || ౨||
 నాల్పదోషాద్బహుగుణాస్త్యజ్యన్తే || ౩||
 విపశ్చిత్స్వపి సులభా దోషాః || ౪||
 నాస్తి రత్నమఖణ్ణితమ్ || ౫||
 మర్యాదాతీతం న కదాచిదపి విశ్వసేత్ || ౬||
 అప్రియే కృతే ప్రియమపి ద్వేష్యం భవతి || ౭||
 నమన్త్వపి హి తులాకోటిః కృపోదకక్షయం కరోతి || ౮||

సతాం మతం నాతిక్రామేత్ || ౯ ||

గుణవదాశ్రయాన్ నిర్గుణోఽపి గుణీ భవతి || ౧౦ ||

క్షీరాశ్రితం జలం క్షీరమివ భవతి || ౧౧ ||

మృత్పిణ్డేఽపి పాటలిపుష్పం స్వగన్ధముత్పాదయతి || ౧౨ ||

రజతం కనకసంకాత్ కనకం భవతి || ౧౩ ||

ఉపకర్తర్యపకర్తుమిచ్ఛత్యబుధః || ౧౪ ||

న పాప కర్మణామాక్రోశభయమ్ || ౧౫ ||

ఉత్సాహవతాం శత్రవోఽపి వశీభవన్తి || ౧౬ ||

విక్రమధనా హి రాజానః || ౧౭ ||

నాస్త్యైలస్యైహికమాముష్మికం వా || ౧౮ ||

నిరుత్సాహాద్దైవం పతతి || ౧౯ ||

మత్స్యస్థీవ జాలముపయుజ్యార్థం గృష్టియాత్ || ౨౦ ||

అవిశ్వస్తేషు విశ్వసో న కర్తవ్యః || ౨౧ ||

విషం విషమేవ సార్యకాలమ్ || ౨౨ ||

అర్థసమాదానే వైరిణాం సజ్గ ఏవ న కర్తవ్యః || ౨౩ ||

అర్థసిద్ధౌ వైరిణం న విశ్వసేత్ || ౨౪ ||

అర్థాధీన ఏవ నియతసమ్భవః || ౨౫ ||

శత్రోరపి సుతః సఖా రక్షితవ్యః || ౨౬ ||

యావచ్ఛత్రోశ్చిచ్ఛిద్రం పశ్యతి తావద్ధస్తేన వా స్కన్ధేన వా సంవాహ్యః ఛిద్రే తు ప్రహరేత్ || ౨౭ ||

ఆత్మఛిద్రం న ప్రకాశయేత్ || ౨౮ ||

ఛిద్రప్రహారిణః శత్రవోఽపి || ౨౯ ||

హస్తగతమపి శత్రుం న విశ్వసేత్ | ౩౦ ||

స్వజనస్య దుర్వృతం నివారయేత్ || ౩౧ ||

స్వజనావమానోఽపి మనస్వినాం దుఃఖమావహతి || ౩౨ ||

ఏకాఙ్గదోషః పురుషమవసాదయతి || 33||
 శత్రుం జయతి సువృత్తతా || 34||
 నికృతిప్రియా నీచాః || 35||
 నీచస్య మతిర్న దాతవ్యా || 36||
 నీచేషు విశ్వాసో న కర్తవ్యః || 37||
 సుపూజితోఽపి దుర్జనః పీడయత్యేవ || 38||
 చందనదీనపి దావోఽగ్నిర్దహత్యేవ || 39||
 కదాఽపి కమపి పురుషం నావమన్యేత || 40||
 క్షన్తవ్యమితి పురుషం న బాధేత || 41||
 భర్తాఽధికం రహస్యుక్తం వక్తుమచ్ఛిన్యబుధః || 42||
 అనురాగ్ను ఫలేన (హితేన) సూచ్యతే || 43||
 ఆజ్ఞాఫలమైశ్వర్యమ్ || 44||
 దాతవ్యమపి బాలిశః పరిక్లేశేన దాస్యతి || 45||
 మహదైశ్వర్యం ప్రాప్యోపి అధృతిమాన్ వినశ్యతి || 46||
 నాస్త్యధృతేరైహికమాముష్మికం వా || 47||
 న దుర్జనైః సహ సంసర్గః కర్తవ్యః || 48||
 శౌణ్డహస్తగతం పయోఽప్యవమన్యతే జనః || 49||
 కార్యసంక్మటేష్వర్థవ్యవసాయినీ బుద్ధిః || 50||
 మితభోజనం స్వాస్థ్యమ్ || 51||
 పథ్యమప్యపథ్యాజీర్ణే నాశ్చీయాత్ || 52||
 జీర్ణభోజనం వ్యాధిర్నోపసర్పతి || 53||
 జీర్ణశరీరే వర్థమానం వ్యాధిం నోపేక్షేత || 54||
 అజీర్ణే భోజనం దుఃఖమ్ || 55||
 శత్రోరపి విశిష్యతే వ్యాధిః || 56||

దానం నిధానమనుగామి || ౫౭||
 పటుతరేఽపి తృష్ణాపరే సులభమతిస్థానమ్ || ౫౮||
 తృష్ణయా మతిశ్చాద్యతే || ౫౯||
 కార్యబహుత్వే బహుఫలమాయతికం కుర్యాత్ || ౬౦||
 స్వయమేవావస్కన్నం కార్యం నిరీక్షేత || ౬౧||
 మూర్ఘేషు సాహసం నియతమ్ || ౬౨||
 మూర్ఘేషు వివాదో న కర్తవ్యః || ౬౩||
 మూర్ఘేషు మూర్ఘవదేవ కథయేత్ || ౬౪||
 ఆయనైరాయసం భేద్యమ్ || ౬౫||
 నాస్త్వధీమతస్సఖా || ౬౬||
 ఇతి తృతీయోఽధ్యాయః ||

అథ చతుర్థోఽధ్యాయః ||

ధర్మేణ ధార్యతే లోకః || ౧||
 ప్రేతమపి ధర్మాధర్మావనుగచ్ఛతః || ౨||
 దయా ధర్మస్య జన్మభూమిః || ౩||
 ధర్మమూలే సత్యదానే || ౪||
 ధర్మేణ జయతి లోకాన్ || ౫||
 మృత్యురపి ధర్మిష్ఠం రక్షతి || ౬||
 ధర్మాద్విపరీతం పాపం యత్ర యత్ర ప్రసజ్యతే
 తత్ర తత్ర ధర్మావమతిరేవ మహతీ ప్రసజ్యతే || ౭||
 ఉపస్థితవినాశానాం ప్రకృతిః ఆకారేణ కార్యేణ చ లక్ష్యతే || ౮||
 ఆత్మవినాశం సూచయత్యధర్మబుద్ధిః || ౯||
 పిశునవాదినో రహస్యం కుతః || ౧౦||

పరరహస్యం వైవ శ్రోతవ్యమ్ || ౧౧||
 వల్లభస్య స్వార్థపరత్వమధర్మయుక్తమ్ || ౧౨||
 స్వజనేష్వప్యతిక్రమో న కర్తవ్యః || ౧౩||
 మతాఽపి దుష్టా త్యాజ్యా || ౧౪||
 స్వహస్తోఽపి విషదిగ్ధశ్చేద్యః || ౧౫||
 పరోఽపి చ హితో బంధుః || ౧౬||
 కణ్ణదప్యోషధం గృహ్యతే || ౧౭||
 నాస్తి చోరేషు విశ్వాసః || ౧౮||
 అప్రతీకారేష్వనాదరో న కర్తవ్యః || ౧౯||
 వ్యసనం మనాగపి బాధతే || ౨౦||
 అమరవదర్థజాతమార్జయేత్ || ౨౧||
 అర్థవాన్ సర్వలోకస్య బహుమతః || ౨౨||
 మహేన్ద్రమప్యర్థహీనం న బహుమన్యతే లోకః || ౨౩||
 దారిద్ర్యం ఖలు పురుషస్య సజీవితం మరణమ్ || ౨౪||
 విరూపోఽప్యర్థవాన్ సురూపః || ౨౫||
 అదాతారమప్యర్థవస్తమర్థినో న త్యజన్తి || ౨౬||
 అకులీనోఽపి ధనవాన్ కులీనాద్విశిష్టః || ౨౭||
 నాస్త్యవమానభయమనార్యస్య || ౨౮||
 నోద్యోగవతాం వృత్తిభయమ్ || ౨౯||
 న జితేన్ద్రియాణాం విషయభయమ్ || ౩౦||
 న కృతార్థానాం మరణభయమ్ || ౩౧||
 కస్యచిదర్థం స్వమివ మన్యతే సాధుః || ౩౨||
 పరవిభవేష్వాదరో న కర్తవ్యః || ౩౩||
 పరవిభవేష్వాదరోఽపి నాశమూలమ్ || ౩౪||

పలాలమపి పరద్రవ్యం న హర్తవ్యమ్ || 3౫||
 పరద్రవ్యాపహరణమాత్మద్రవ్యనాశహేతుః || 3౬||
 న చౌర్యాత్ పరం మృత్యుపాశః || 3౭||
 యవాగూరపి ప్రాణధారణం కరోతి కాలే || 3౮||
 న మృతస్యాషధం ప్రయోజనమ్ || 3౯||
 సమకాలే ప్రభుత్వస్యప్రయోజనం భవతి || ౪౦||
 నీచస్య విద్యాః పాపకర్మణ్యేవ తం యోజయన్తి || ౪౧||
 పయఃపానమపి విషవర్ధనం భుజిజ్ఞస్య న త్వమృతం స్యాత్ || ౪౨||
 న ధాన్యసమో హ్యర్థః || ౪3||
 న క్షుధాసమః శత్రుః || ౪౪||
 అకృతేర్నియతా క్షుత్ || ౪౫||
 నాస్త్వభక్షం క్షుధితస్య || ౪౬||
 ఇన్ద్రియాణి ప్రతిపదం నరాన జరావశాన్ కుర్వన్తి || ౪౭||
 సానుక్రోశం భర్తారమాజీవేత్ || ౪౮||
 లుబ్ధనేవీ పావకేచ్ఛయా ఖద్యోతం ధమతి || ౪౯||
 విశేషజ్ఞం స్వామినమాశ్రయేత్ || ౫౦||
 పురుషస్య మైథునం జరా || ౫౧||
 స్త్రీణామమైథునం జరా || ౫౨||
 న నీచోత్తమయోత్స్వైవాహః || ౫3||
 అగమయాగమనాదాయుర్యశః పుణ్యాని క్షీయన్తే || ౫౪||
 నాస్త్వహజ్కారసమః శత్రుః || ౫౫||
 సంసది శత్రు న పరిక్రోశేత్ || ౫౬||
 శత్రువ్యసనం శ్రవణసుఖమ్ || ౫౭||
 అధనస్య బుద్ధిర్న విద్యతే || ౫౮||

హితమప్యధనస్య వాక్యం న గృహ్యతే || ౫౯ ||
 అధనః స్వభార్యయాఽప్యవమన్యతే || ౬౦ ||
 పుష్పహీనం సహకారమపి నోపాసతే భ్రమరాః || ౬౧ ||
 ఇతి చతుర్థోఽధ్యాయః ||

అథ పంచమోఽధ్యాయః ||

విద్యా ధనమధనానామ్ || ౧ ||
 విద్యా చోరైరపి న గ్రాహ్యే || ౨ ||
 విద్యా సులభా ఖ్యాతిః || ౩ ||
 యశః శరీరం న వినశ్యతి || ౪ ||
 యః పరాధమన్యముపసర్పతి స సత్పురుషః || ౫ ||
 ఇన్ద్రియాణాం ప్రశమం శాస్త్రమ్ || ౬ ||
 ఆకార్యప్రవృత్తేః శాస్త్రాఙ్కృశం నివారయతి || ౭ ||
 నీచస్య విద్యా నోపేతవ్యా || ౮ ||
 మ్లేచ్ఛభాషణం న శిక్షేత || ౯ ||
 మ్లేచ్ఛాచనామపి సువృత్తం గ్రాహ్యమ్ || ౧౦ ||
 గుణే న మత్సరః కర్తవ్యః || ౧౧ ||
 శత్రోరపి సుగుణో గ్రాహ్యః || ౧౨ ||
 విషాదప్యమృతం గ్రాహ్యమ్ || ౧౩ ||
 అవస్థయా పురుషః సంమాన్యతే || ౧౪ ||
 స్థాన ఏవ నరాః పూజ్యన్తే || ౧౫ ||
 ఆర్యవృత్తమనుతిషేత్ || ౧౬ ||
 కదాపి మర్యాదాం నాతిక్రామేత్ || ౧౭ ||
 నాస్త్వర్థః ఓఠరుషరత్నస్య || ౧౮ ||
 న స్తీరత్నసమం రత్నమ్ || ౧౯ ||

సుదుర్లభం హి రత్నమ్ || ౨౦||
 ఆయశో భయం భయేషు || ౨౧||
 నాస్త్వలసస్య శాస్త్రాధిగమః || ౨౨||
 న స్త్రైణస్య స్వర్గాప్తిర్ధర్మకృత్యం చ || ౨౩||
 స్త్రియోఽపి స్త్రైణమవమన్యన్తే || ౨౪||
 న పుష్పార్థీ సింహుతి శుష్కతరుమ్ || ౨౫||
 ఆద్రవ్యప్రయతో వాలికాక్వాథనాదనన్యః || ౨౬||
 న మహాజనహాసః కర్తవ్యః || ౨౭||
 కార్యసమ్పదం నిమిత్తాని సూచయన్తి || ౨౮||
 నక్షత్రాదపి నిమిత్తాని విశేషయన్తి || ౨౯||
 న త్వరితస్య నక్షత్రపరీక్షా || ౩౦||
 పరిచయే దోషా న భద్యన్తే || ౩౧ |
 స్వయమశుద్ధః పరానాశక్యతే || ౩౨||
 స్వభావో దురతిక్రమః || ౩౩||
 అపరాధానురూపో దణ్డః || ౩౪||
 ప్రశ్నానురూపం ప్రతివచనమ్ || ౩౫||
 విభవానురూపమాభరణమ్ || ౩౬||
 కులానురూపం వృతమ్ || ౩౭||
 కార్యానురూపః ప్రయత్నః || ౩౮||
 పాత్రానురూపం దానమ్ || ౩౯||
 వయోఽనురూపః వేషః || ౪౦||
 స్వామ్యనుకూలో భృత్యః || ౪౧||
 భతృవశవర్తినీ భార్యా || ౪౨||
 గురువశానువర్తీ శిష్యః || ౪౩||

పితృవశానువర్తీ పుత్రః ॥ ౪౪ ॥

అత్యుపచారః శక్జీతవ్యః ॥ ౪౫ ॥

స్వామిని కుపితే స్వామినమేవానువర్తేత ॥ ౪౬ ॥

మాతృతాడితో వత్సో మాతరమేవానురోదితి ॥ ౪౭ ॥

స్నేహవతః స్వల్పో హి రోషః ॥ ౪౮ ॥

బాలిశః ఆత్మభిద్రం న పశ్యతి అపి తు పరచ్ఛిద్రమేవ పశ్యతి ॥ ౪౯ ॥

సదోపచారః కితవః ॥ ౫౦ ॥

కామ్యైర్విశేషైరూపచారముపచారః ॥ ౫౧ ॥

చిరపరిచితానామత్యుపచారః శక్జీతవ్యః ॥ ౫౨ ॥

శ్వసహస్రాదేకాకీనీ గౌః శ్రేయసీ ॥ ౫౩ ॥

శ్వో మయూరాదద్య కపోతో వరః ॥ ౫౪ ॥

అతిసంక్లో దోషముత్పాదయతి ॥ ౫౫ ॥

సర్వం జయత్యక్రోధః ॥ ౫౬ ॥

యద్యపకారిణీ కోపః కర్తవ్యః తర్హి స్వకోపే ఏవకోపః కర్తవ్యః ॥ ౫౭ ॥

మతిమత్సు మూర్ఖమిత్రగురువల్లభేషు వివాదో న కర్తవ్యః ॥ ౫౮ ॥

నాస్త్యపిశాచమైశ్వర్యమ్ ॥ ౫౯ ॥

నాస్తి ధనవతాం సుకర్మసు శ్రమః ॥ ౬౦ ॥

నాస్తి గతిశ్రమో యానవతామ్ ॥ ౬౧ ॥

అలోహమయం నిగడం కలత్రమ్ ॥ ౬౨ ॥

యో యస్మిన్ కర్మణి కుశలః స తస్మిన్ యోక్తవ్యః ॥ ౬౩ ॥

దుష్కలత్రం మనస్వినాం శరీరకర్మనమ్ ॥ ౬౪ ॥

అప్రమత్తో దారాన్ నిరీక్షేత ॥ ౬౫ ॥

స్త్రీషు కించిదపి న విశ్వసేత్ ॥ ౬౬ ॥

న సమాధిః స్త్రీషు లోకజ్ఞతా చ ॥ ౬౭ ॥

గురూణాం మాతా గరీయసీ || ౬౮||
 సర్వావస్థాసు మాతా భర్తవ్యా || ౬౯||
 వైరూప్యమలక్ష్కారేణాచ్ఛాద్యతే || ౭౦||
 స్త్రీణాం భూషణం లజ్జా || ౭౧||
 విప్రాణాం భూషణం వేదః || ౭౨||
 సర్వేషాం భూషణం ధర్మః || ౭౩||
 భూషణానాం భూషణం సవినయ విద్యా || ౭౪||
 ఇతి పంచమోఽధ్యాయః ||

అథ షష్ఠోఽధ్యాయః ||

అనుపద్రవం దేశమావసేత్ || ౧||
 సాధుజనబహులో దేశః ఆశ్రయణీయః || ౨||
 రాజ్ఞో భేతవ్యం సార్వకాలమ్ || ౩||
 న రాజ్ఞః పరం దైవతమ్ || ౪||
 సుదూరమపి దహతి రాజవహ్నిః || ౫||
 రిక్తహస్తో న హాజానమభిగచ్ఛేత్ గురుం దైవే చ || ౬||
 కుటిమ్బినో భేతవ్యమ్ || ౭||
 గస్తవ్యం చ సదా రాజకులమ్ || ౮||
 రాజపురుషైః సమ్బంధం కుర్యాత్ || ౯||
 హాజదాశీ న నేవితవ్యా || ౧౦||
 న చక్షుషాఽపి రాజానం నిరీక్షేత || ౧౧||
 పుత్రే గుణవతి కుటుమ్బినః స్వర్గః || ౧౨||
 పుత్రా విద్యానాం పారం గమచితవ్యాః || ౧౩||
 జనపదార్థం గ్రామం త్యజేత్ || ౧౪||

గ్రామార్థం కుటుంబస్వజితే || ౧౫||

అతిలాభః పుత్రలాభః || ౧౬||

దుర్గతేరయః పితరౌ రక్షతి స పుత్రః || ౧౭||

యః కులం ప్రఖ్యాపయతి స పుత్రః || ౧౮||

నానపత్యస్య స్వర్గః || ౧౯||

యా ప్రసూతే సా భార్యా || ౨౦||

తీర్థసమవాయే పుత్రవతీమనుగచ్ఛేత్ || ౨౧||

స తీర్థాభిగమనాద్బ్రహ్మచర్యం నశ్యతి || ౨౨||

స పరక్షేత్రే బీజం వినిక్షిపేత్ || ౨౩||

పుత్రార్థా హి స్త్రీయః || ౨౪||

స్వదాసీపరిగ్రహో హి స్వస్వైవ దాసభావాపాదనమ్ || ౨౫||

ఉపస్థితవినాశః పథ్యవాక్యం న శ్చృణోతి || ౨౬||

నాస్తి దేహినాం సుఖదుఃఖాభావః || ౨౭||

మాతరమివ వత్సాః సుఖదుఃఖాని కర్తారమేవానుగచ్ఛన్తి || ౨౮||

తిలమాత్రమప్యపకారం శైలమాత్రం మన్యతే సాధుః || ౨౯||

ఉపకారోఽనార్థప్యకర్తవ్యః || ౩౦||

ప్రత్యుపకారభయాదనార్యః శత్రుర్భవతి || ౩౧||

స్వల్పేపకారకృతేఽపి ప్రత్యుపకారం కర్తుమార్యో జాగర్తి || ౩౨||

స కదాఽపి దేవతా మన్తవ్యా || ౩౩||

స చక్షుషః సమం జ్యోతిరస్తి || ౩౪||

చక్షుర్హి శరీరిణాం నేతా || ౩౫||

అపచక్షుషః కిం శరీరేణ || ౩౬||

నాపు మూత్రం కుర్యాత్ || ౩౭||

స నగ్నో జలం ప్రవిశేత్ || ౩౮||

యథా శరీరం తథా జ్ఞానమ్ || ౩౯||
 యథా బుద్ధిస్తథా విభవః || ౪౦||
 అగ్వావక్ష్మిం న నిజీపేత్ || ౪౧||
 తపస్వినః పూజనీయాః || ౪౨||
 పరదారాన్ న గచ్ఛేత్ || ౪౩||
 అన్నదానం భ్రూణహత్యామపి మార్జ్ఞి || ౪౪||
 న వేదబాహ్యో ధర్మః || ౪౫||
 కథంచిదపి ధర్మం నవేవేత || ౪౬||
 స్వర్గం నయతి సూన్యతమ్ || ౪౭||
 నాస్తి సత్యాత్ పరం తపః || ౪౮||
 సత్యం స్వర్గస్య సాధనమ్ || ౪౯||
 సత్యేన ధార్యతే లోకః || ౫౦||
 సత్యాద్దేవో వర్షతి || ౫౧||
 నాన్యతాత్ పాతకం పరమ్ || ౫౨||
 న మీమాన్స్యా గురవః || ౫౩||
 ఖలత్వం నోపేయాత్ || ౫౪||
 నాస్తి ఖలస్య మిత్రమ్ || ౫౫||
 లోకయాత్రా దరిద్రం బాధతే || ౫౬||
 అతిశూరో దానశూరః || ౫౭||
 గురుదేవబ్రాహ్మణేషు భక్తిర్భూషణమ్ || ౫౮||
 సర్వస్య భూషణం వినయః || ౫౯||
 ఆకులీనోఽపి వినీతః కులీనాత్విశిష్టః || ౬౦||
 ఆచారాదాయుర్వర్ధతే కీర్తిః శ్రేయశ్చ || ౬౧||
 ప్రీయమప్యహితం న వక్తవ్యమ్ || ౬౨||

బహుజనవిరుద్ధమేకం నానువర్తేత ॥ ౬౩॥
 న కృతార్థస్య నీచేషు సమ్మన్తః ॥ ౬౪॥
 ఋణశత్రువ్యాధయో నిఃశేషాః కర్తవ్యాః ॥ ౬౫॥
 భూత్యనువర్తనం పురుషస్య రసాయనమ్ ॥ ౬౬॥
 నార్థిష్టవజ్ఞా నరకాన్నివర్తనమ్ ॥ ౬౭॥
 దుష్కరం కర్మ కారయిత్వా కర్తారమవమన్యతే నీచః ॥ ౬౮॥
 నాకృతజ్ఞస్య నరకాన్నివర్తనమ్ ॥ ౬౯॥
 జిహ్వయత్తౌ వృద్ధివనాశౌ ॥ ౭౦॥
 విషయామృతయోరాకరీ జిహ్వ ॥ ౭౧॥
 ప్రియవాదినో న శత్రుః ॥ ౭౨॥
 స్తుతా అపి దేవతాస్తుష్యన్తి ॥ ౭౩॥
 అనన్తమపి దుర్వచనం చిరం తిష్ఠతి ॥ ౭౪॥
 రాజద్విష్టం న వక్తవ్యమ్ ॥ ౭౫॥
 శ్రుతిసుఖాత్ కోకిలానాపాదపి తుష్యన్తి జనాః ॥ ౭౬॥
 స్వధర్మహేతుః సత్పురుషః ॥ ౭౭॥
 నాస్త్యర్థినో గౌరవమ్ ॥ ౭౮॥
 స్త్రీణాం భూషణం సౌభాగ్యమ్ ॥ ౭౯॥
 శత్రోరపి న పాతనీయ వృత్తిః ॥ ౮౦॥
 అప్రయత్నోదకం క్షేత్రమ్ ॥ ౮౧॥
 ఏరణ్ణమవలమ్యు కుజ్జారం న కోపయేత్ ॥ ౮౨॥
 అతిప్రవృద్ధాపి శాల్యలీ వారణస్తమ్భా న భవతి ॥ ౮౩॥
 అతిదీర్ఘోఽపి కర్ణికారో న ముసలీ భవతి ॥ ౮౪॥
 అతిదీప్తోఽపి ఖద్యోతో న పావకః ॥ ౮౫॥
 న ప్రవృద్ధత్వం గుణహేతుః ॥ ౮౬॥

సుజీర్ణోఽపి పుచుమద్దో న శఙ్కులాయతే || ౮౭||

యథా బీజం తథా నిష్పత్తిః || ౮౮||

యథా శ్రుతం తథా బుద్ధిః || ౮౯||

యథా కులం తథాఽఽచారమ్ || ౯౦||

సంస్కృతః పిచుమన్దో న సహకారో భవతి || ౯౧||

న చాగతం సుఖం త్యజేత్ || ౯౨||

స్వయమేవ దుఃఖమధిగచ్ఛతి || ౯౩||

రాత్రిచారణం న కుర్యాత్ || ౯౪||

న చార్ధరాత్రం స్వపేత్ || ౯౫||

తద్విద్విద్భిః పరీక్షేత్ || ౯౬||

పరగృహమకారణతో న ప్రవిశేత్ || ౯౭||

జ్ఞాత్వాఽపి దోషమేవ కరోతి లోకః || ౯౮||

శాస్త్రప్రధానా లోకవృత్తిః || ౯౯||

శాస్త్రాభావే శిష్టాచారమనుగచ్ఛేత్ || ౧౦౦||

నాచరితాచ్ఛస్త్రం గరీయః || ౧౦౧||

దూరస్థమపి చాచక్షుః పశ్యతి రాజా || ౧౦౨||

గతానుగతికో లోకః || ౧౦౩||

యమనుజీవేత్ తం నాపవదేత్ || ౧౦౪||

ఇతి షష్ఠోఽధ్యాయః ||

అథ సప్తమోఽధ్యాయః ||

తపస్సార ఇన్ద్రియనిగ్రహః || ౧||

దుర్లభః స్త్రీబంధనాన్మోక్షః || ౨||

స్త్రీనామ సర్వాశుభానాం క్షేత్రమ్ || ౩||

న చ స్త్రీణాం పురుషపరీక్షా || ౪||

స్త్రీణాం మనః క్షణికమ్ ॥ ౫॥
 అశుభద్వేషిణః స్త్రీషు న ప్రసక్తా భవేయుః ॥ ౬॥
 యజ్ఞఫలజ్ఞాస్త్రివేదవిదః ॥ ౭॥
 స్వర్గస్థానం న శాశ్వతం అపి తు యానత్పుణ్యఫలమ్ ॥ ౮॥
 న చ స్వర్గపతనాత్ పరం దుఃఖమ్ ॥ ౯॥
 దేహీ దేహం త్యక్త్వా ఐన్ద్రపదం న వాఙ్మతి ॥ ౧౦॥
 దుఃఖానామౌషధం నిర్వాణమ్ ॥ ౧౧॥
 అనార్యసమ్బన్ధాద్వరమార్యశత్రుతా ॥ ౧౨॥
 నిహన్తి దుర్వచనం కులమ్ ॥ ౧౩॥
 న పుత్రసంస్పర్శాత్ పరం సుఖమ్ ॥ ౧౪॥
 వివాదే ధర్మమనుస్మరేత్ ॥ ౧౫॥
 నిశాన్తే కార్యం చిన్తయేత్ ॥ ౧౬॥
 ప్రదోషే న సంయోగః కర్తవ్యః ॥ ౧౭॥
 ఉపస్థితవినాశః దుర్నయం శుభం మన్యతే ॥ ౧౮॥
 క్షీరార్థినః కిం కరిణ్యా ॥ ౧౯॥
 న దానసమం వశ్యమ్ ॥ ౨౦॥
 పరాయత్తేషూత్కణ్ఠాం న కుర్యాత్ ॥ ౨౧॥
 అత్సమృద్ధిరసద్భరేవ భుజ్యతే ॥ ౨౨॥
 నిమ్బఫలం కాక్తేర్హి భుజ్యతే ॥ ౨౩॥
 నామోద్భిస్త్పష్టామపోహతి ॥ ౨౪॥
 వాలికా అపి స్వగుణమాశ్రయన్తే ॥ ౨౫॥
 సన్తోఽసత్సు న రమన్తే ॥ ౨౬॥
 హంసః ప్రతవనే న రమతే ॥ ౨౭॥
 ఆర్థార్థం ప్రవర్తతే లోకః ॥ ౨౮॥

ఆశయా బధ్యతే లోకః ॥ ౨౯॥
 న చ ఆశాపరైః శ్రీ సహ తిష్ఠతి ॥ ౩౦॥
 ఆశాపరే న ధైర్యమ్ ॥ ౩౧॥
 దైన్యాన్మరణముత్తమమ్ ॥ ౩౨॥
 ఆశాలజ్ఞాం వ్యపోహతి ॥ ౩౩॥
 న మాత్రా సహ వాశః కర్తవ్యః ॥ ౩౪॥
 ఆత్మా న స్తోతవ్యః ॥ ౩౫॥
 న దివా స్వప్నం కుర్యాత్ ॥ ౩౬॥
 న చానన్వపి పశ్యత్స్వైశ్వర్యానః నాపి శ్రుణోతీష్టం వాక్యమ్ ॥ ౩౭॥
 స్త్రీణాం న భరితుః పరం దైవతమ్ తదనువర్తనం తాసాముభయసౌఖ్యమ్ ॥ ౩౮॥
 అతిథిఅభ్యాగతం చ పూజయేద్యథావిధి ॥ ౩౯॥
 నాస్తి హవ్యస్య వ్యాఘాతః ॥ ౪౦॥
 శత్రుర్మిత్రవత్ ప్రతిభాతి ॥ ౪౧॥
 మృగతృష్ణా జలవద్భాతి హి ॥ ౪౨॥
 ఇతి సప్తమోఽధ్యాయః ॥
 అథాష్టమోఽధ్యాయః ॥
 ధురమేధసోఽసచ్ఛాస్త్రం మోహయతి ॥ ౧॥
 సత్సజ్ఞః స్వర్గవాసః ॥ ౨॥
 ఆర్యాః స్వమివ పరం మన్వతే ॥ ౩॥
 రూపానువర్తీ గుణః ॥ ౪॥
 యత్ర సుఖేన వర్తతే తదేవ స్థానమ్ ॥ ౫॥
 విశ్వాసఘాతినో న నిష్కృతిః ॥ ౬॥
 దైవాయత్తం న శోచేత్ ॥ ౭॥
 ఆశ్రితదుఃఖమాత్మన ఇవ మన్వతే సాధుః ॥ ౮॥

హృద్గతమాచ్ఛాద్యాన్యద్వదత్యనార్యః ॥ ౯ ॥

బుద్ధిహీనః పిశాచతుల్యః ॥ ౧౦ ॥

ఆసహాయః పథి న గచ్ఛేత్ ॥ ౧౧ ॥

పుత్రో న స్తోతవ్యః ॥ ౧౨ ॥

స్వామీ స్తోతవ్యోఽనుజీవిభిః ॥ ౧౩ ॥

ధర్మకృత్యాని సర్వాణి స్వామిన ఇత్యేవ ఘోషయేత్ ॥ ౧౪ ॥

రాజాజ్ఞాం నాతిలజ్ఘయేత్ ॥ ౧౫ ॥

యథాఽఽజ్ఞప్తం తథా కుర్యాత్ ॥ ౧౬ ॥

నాస్తి బుద్ధిమతాం శత్రుః ॥ ౧౭ ॥

ఆత్మభిద్రం న ప్రకాశయేత్ ॥ ౧౮ ॥

క్షమావానేవ సర్వం సాధయతి ॥ ౧౯ ॥

ఆపదర్థం ధనం రక్షేత్ ॥ ౨౦ ॥

సాహసవతాం ప్రాయం కర్తవ్యమ్ ॥ ౨౧ ॥

శ్వః కార్యమద్య కుర్వీత ॥ ౨౨ ॥

ఆపరాహ్ణికం పూర్వాహ్ణా ఏవ కర్తవ్యమ్ ॥ ౨౩ ॥

వ్యవహారానులోమో ధర్మః ॥ ౨౪ ॥

సర్వజ్ఞతా లోకజ్ఞతా ॥ ౨౫ ॥

శాస్త్రజ్ఞోఽప్యలోకజ్ఞో మూర్ఖతుల్యః ॥ ౨౬ ॥

శాస్త్రప్రయోజనం తత్త్వదర్శనమ్ ॥ ౨౭ ॥

తత్త్వజ్ఞానం కార్యమేవ ప్రకాశయతి ॥ ౨౮ ॥

వ్యవహారో పక్షపాతో న కర్తవ్యః ॥ ౨౯ ॥

ధర్మాదపి వ్యవహారో గరీయాన్ ॥ ౩౦ ॥

ఆత్మా హి వ్యవహారస్య సాక్షీ ॥ ౩౧ ॥

సర్వసాక్షీ హ్యీత్యా ॥ ౩౨ ॥

న స్యాత్ కూటసాక్షీ || 33 ||
 కూటసాక్షిణో నరకే పతన్తి || 34 ||
 ప్రచ్ఛన్నపాపానాం సాక్షిణో మహాభూతాని || 35 ||
 ఆత్మనః పాపమాత్మైవ ప్రకాశయతి || 36 ||
 వ్యవహారోఽన్తర్గతమాకారః సూచయతి || 37 ||
 ఆకారసంవరణం దేవానామప్యశక్యమ్ || 38 ||
 చోరరాజపురుషేభ్యో విత్తం రక్షేత్ || 39 ||
 దుర్దర్శనా హి రాజానః ప్రజా రక్షన్తి || 40 ||
 సుదర్శనా రాజానః ప్రజా రక్షన్తి || 41 ||
 న్యాయయుక్తం రాజానం మాతరం మన్యన్తే ప్రజాః || 42 ||
 తాదృశః న రాజా ఇహ సుఖం తతః స్వర్గణ్ చాప్నోతి || 43 ||
 అహింసాలక్షణో ధర్మః || 44 ||
 స్వశరీరమపి పరశరీరం మన్యతే సాధుః || 45 ||
 మాంసభక్షణమప్యుక్తం సర్వేషామ్ || 46 ||
 న సంసారభయం జ్ఞానవతామ్ || 47 ||
 విజ్ఞానదీపేన సంసారభయం నివర్తయతి || 48 ||
 సర్వమవిత్యం భవతి || 49 ||
 కృమిశస్త్రాన్మాత్రభాచనం శరీరం పుణ్యతయపాపజన్మహేతుః || 50 ||
 జన్మమరణాదిషు తు దుఃఖమేవ || 51 ||
 తపసా స్వర్గమాప్నోతి || 52 ||
 క్షమాయుక్తస్య తపో వివర్ధతే || 53 ||
 తస్మాత్ సర్వేషాం సర్వకార్యసిద్ధిర్భవతి || 54 ||
 ఇత్యష్టమోఽధ్యాయః ||
 ఇతి కౌటిలీయాని నీతిసూత్రాణి సమూర్ణమ్ ||

Encoded and proofread by Sunder Hattangadi

——
Chanakya (Kautilya) Niti Sutra

pdf was typeset on March 24, 2024

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

